

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

ד.

עין משפט
גור מצוה

יח א מ"י פ"א מהלכות
מגילה הלכה א סמג
עש"ד טו"ש"ע א"ח ס"י
מפרט סעף א:
י"ב ב מ"י שם הלכה יג
נ"טו א"ח ס"י סמג
מפרט:
כ א מ"י פ"ג מהלכות
מגילה הלכה ח:
כ"א ד מ"י פ"א מהלכות
מגילה הלכה ג' סמג
שם טו"ש"ע א"ח ס"י מפרט
סעף א:

רבינו הנאל

לוד ואונו גיא החרשים,
מוקפת חומה וכו'.
כלומר דייקן מרחיב
ויבן אסא את כל הערים
הבצורות אשר ביהודה,
וכי כל הערים אסא בנאם
והלא בנייתן היו, אלא
שפצינהו, כך יש לומר
אלפעל שפצינהו. מרביץ
המוקפת חומה מימות
יהושע בן נון מקורשות
ומשלחן לזרעין מוכן.
ואמר ר' יהושע בן
לוי נשים חייבות לשתוב
מקרא מגילה, שאף הן
היו באותו הגם, כלומר
שגם הן היו בכלל
הלשמיך להרוג וללמד.
פורים שחל להיות בשבת.
פירוש אם חל המשה
עשר להיות בשבת שהוא
פורים לבני כרכין, שואלין
ודורשין בעניניו של
מהו התימא נגזרו
משום דרבה דאמר הכל
חייבין במקרא מגילה ואין
הכל בקאיין בה, ויורה
שמה טילה [בדור] מי
שאני בקי וילך אצל
מי שבקי ויעבירה ארבע
אמות ברשות הרבים, אק
משמע לן, וחיוב אדם
לקרות את המגילה בלילה
ולשוב לקראתה ביום
הבוקר. [פסקא] הכפרים
מקדימין לזרעין הבנייה.

לוד ואונו גי'א החרשים. הקשה ה"ר אלמנן אמאי לאטריך ליה
לרבי יהושע לאשמועינן לאונו מוקפת מימות יהושע והא
משנה שלימה היא צפרק בתרא דערבין (דף נב). ויש לומר דלאגב
דלאטריך לאשמועינן לוד וגיא החרשים תנא אונו בהדיהו:

הא אפעל בננהו. קשה אמאי לא
פרקי צפרק בתרא דערבין כי
האי גוונא וי"ל דהתם לא תנן אלא
אונו והיה יודע דמאי לשנויי מרי אונו
הוה אכל הכא דהוה ג' צשלשמן לא
שייך למימר שהן כפולות:

נשים חייבות במקרא מגילה.
מכאן משמע שגשים
מוציאות את אחרים ידי חובתן ממצא
קאמר לשמע מקרא מגילה והכי נמי
משמע דערבין (דף נב: וס) דקאמר
הכל כשרים לקרא את המגילה ומסיק
הכל כשרים לאתויי מאי ומשני לאתויי
נשים משמע להוויא אפילו אנשים
וקשה דהא צמוספתא * מני דהיא
דטומטוס אין מוציא לא את מינו ולא
שאין מינו ומאדורוגיגוס מוציא את
מינו ואין מוציא את שאין מינו ופשיטא
ללא עדיפא אשה מאדורוגיגוס וכן
* פסקו ר"ג דאשה מוציאה מינה
אבל לא אנשים וי"ל דסלקא דעתך
ללא יועיל קריאתן אפילו להוציא
הנשים קמ"ל דמייצין * להכל מייצין
צשמיעה עבדים נשים וקטנים:

שאף זה היו באותו הגם. פירש
רש"י ששע"ק דהא הנה
על ידן צבורים על ידי אסתר
צמנכה על ידי יהודית צפסח צנכות
דקניות צנאותו דהור נגאלו * וקשה
דלשון שאף זה משמע שהן טפלות
ולפירושו היה לו לומר שהן לכן נראה
לי שאף הן היו משמע שהן צנאות
ולהריו וכן צפסח להשעבוד
לפרעה צמנרים וכן צמנכה הגזירה
היתה מאלד עליהן. גזי מצה יש
מקשה למה לי היקשא * דכל שיטנו
צבל תאכל חמץ ישנו צקוס אכול מצה
תיפוק ליה מנעט שאף זה צנאות
הגם וי"ל דמשום הן טעמא לא
מחייבא אלא מדרבנן אי לאו מהיקשא
ורצינו יוסף איש ירושלים מירך

לוד ואונו גי'א החרשים מוקפות חומה מימות
יהושע בן נון והני יהושע בננהי והא
אלפעל בננהי דכתיב [ו]בני אלפעל עבר
ומשמר ושמר הוא בנה את אונו ואת לוד
ובנותיה ולשמר * אסא בננהי דכתיב *ויבן
* (אסא את ערי הבצורות אשר ליהודה) אמר
ר' אלעזר הני מוקפות חומה מימות יהושע
בן נון הוה חרוב בימי פילגש בגבעה ואתא
אלפעל בננהי הדור אינפול אתא אסא
שפצינהו דיקא נמי דכתיב *ויאמר ליהודה
בנה את הערים האלה מכלל דערים הוה
מעיקרא ש"מ * ואריב"ל * אנשים חייבות במקרא
מגילה * שאף הן היו באותו הגם ואמר רבי
יהושע בן לוי * פורים שחל להיות בשבת
שואלין ודורשין בענינו של יום מאי אריא
פורים אפילו וי"מ נמי דתניא * במשה תיקן
להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת
בעצרת והלכות חג בחג פורים איצטריכא
ליה מהו דתימא נגזרו משום דרבה קמ"ל
* ואריב"ל * דייב אדם לקרות את המגילה
בלילה ולשנותה ביום שנאמר *אלהי אקרא
יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי סבור
מינה למקרייה בליליא ולמיתנא מתניתין
דידה ביממא אמר להו רבי ירמיה לדידי
מיפרשא לי מיניה דרבי חייא בר אבא כגון
דאמרי אינשי אעבור פרשתא דא ואתנייה
איתמר נמי אמר רבי חלבו אמר עולא ביראה
* חייב אדם לקרות את המגילה בלילה
ולשנותה ביום שנאמר * למען זומרך כבוד
ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך: אלא שהכפרים
מקדימין ליום הכניסה: א"ר הנינא חכמים
הקילו על הכפרים להיות מקדימין ליום הכניסה
* כדי שישפכו מים ומזון לאחיהם שבכרכין
למימרא

דסלקא דעתך למיפטרה מגזירה שוה דטו"ו ט"ו דהא הסוכות כדפי'
פרק אלו עוברין (פסחים מג: ד"ה סלקא *): **פסק** ואומר על הנסים
בתפלה ובהולאה ויש שאומרים כשם לפי שאמרו חכמים (ברכות א')
לעולם לא ישאל אדם לרבי לא בג' ראשונות ולא בג' ברכות אחרונות
ושטות הוא שהרי האי טעמא לא הוה אלא למתפלל בלשון יחיד אבל

בצביל לעיבור שרי אבל נראה שאין לאומרנו מטעם אחר משום דאמרו חכמים (פסחים ק"ז): דכל דצר דהוה צלהבא תקנו צלהבא ובדבר
הדואלה לא לשעבר ומשום הכי תקנו זה על הנסים דהוה לטעבר וצביל י"ד לאחר תפלת מעריב אומר קדיש שלם ואחר כך קורא את המגילה
ומצרך לפניו ג' ברכות אחריה ברכה אחת על האל המושיע השלים עומד לפני המיזה ואומר ואתה קדוש ואין מתחילין וצא לליון לפי
שאין גאולה צבילה ואם מוציא שבת הוא יאמר ויהי נועם קודם וסורבנה לקרות פושט את כולה קודם כלארת אבל לא גולל וקורא כמו
ס"ת ובשחר מתפלל שמונה עשרה ברכות ואומר על הנסים בהולאה ואין אומר כשם לפי שכל הברכה אינה אלא לשעבר וא"כ אין לומר
זה דצר שלהבא ואחר כך אומר קדיש עד דלמיתן ואחוז ס"ת וקורא שלשה גברי פרשת ויצא עמלק א"ע"פ שאין זה אלא ט' פסוקים ואין
מחזיר הספר מורה למקומו אלא יושב ואחוז בידיו עד שקורא את המגילה ומצרך עליה כאשר עשה צבילה כדפירש בפנים ואחר כך אומר
תהלה וצא לליון ואין אומרם למננא משום דכתיב ביה זכרה וזכרה כפורים לא מוכרינן וכן אין נופלים על פניהם צ"ד ובט"ו משום דכתיב
ימי משתה ושמתה ואומר [ו]למננא כה אילת השחר * * משום דכתיב ביה מפלה לעובדי כוכבים וכן צביל ארבעה עשר ואומר פטוס
הקטורה וכל הקדר כמו צחול: **פורים** שחל להיות בשבת. דווקא בשבת לפי שאין קורין המגילה משום גזירה דרבה אבל צחול א"ש
שהרי קורין המגילה וטפי איכא פרסומי ניסא: **מאי** איריא פורים אפי"ו וי"מ נמי. נראה לי דה"פ מאי איריא פורים דאין דורשין בו
מקודם לכן שלשים יום דמשום הכי לידרוש בו ציוס אפילו צ"ט דרשנין שלשים יום לפניו ואפילו הכי דורשין בו ציוס כדמתיא (למנן נב).
ידבר משה את מועדי ה' וכו': **חייב** אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום. אומר ר"י דאף על גב דמצריך זמן צבילה חזר
ומצרך אותו ציוס דעיקר פרסומי ניסא הוה בקריאה דימנא וקרא נמי משמע כן דכתיב וילילה ולא דומיה לי כלומר אף על גב שקורא
ציוס חייב לקרות צבילה והעיקר הוה ביממא כיון שהזכירו הכתוב תחילה וגם עיקר הסעודה ביממא הוה כדאמר לקמן (דף י:): דאם
ציוס צבילה לא ילא י"מ והכי נמי משמע מדכתיב וזכרתי ועשיתי איתקש וזכרה מה עיקר עשייה מה עיקר עשייה אף ויעבירה

לוד ואונו גי'א החרשים. מערי צנימין היו דכתיב וצני אלפעל עבר
ומשמע ושמר הוא צנה את לוד ואת אונו וגו' ובספר דברי הימים (א)
מיחסו על שבט צנימין. וגמרא גמיר לה רבי יהושע בן לוי מרביה
דמוקפות חומה מימות יהושע בן נון הן ובמגני דערבין * מן מרמי
מיניהו דקא מני לוד ואונו אכל ערי
חומה שאינן נהוגות אלא מימות
יהושע בן נון ולפי שחומתינן נראהו
חדשות כדאמרין לקמן שנפלו והחזיקן
הזוקק ר' יהושע בן לוי להעיד שצביל
מוקפות חומה הן לקרות מגילה
צט"ו: **יחזק אסא.** אינו צכל המקרא
אבל מקרא אחר דכתיב ויבן ערים
ביהודה. * וע"ג דמני לוד מיהודה
יניחו ומצנימין היו מלכי יהודה מושלים
על צנימין ומצניו צאסא שאף ערי
צנימין חזוק דכתיב (ד"ה צ טו) וישאו
את אצני הרמה ואת עניה אשר צנה
המלכה ויבן צסה את גבע ואת
המלכה והן ערי צנימין דכתיב
בספר יהושע * צימי פילגש בגבעה.
שהחריבו ישראל את צנימין ואת עירו
דכתיב גם כל הערים המנאלות
שלחו צסת (שופטים ס): **שפצינהו.**
החזיק את צדקיהו. (דומים לו צינמות
(דף נב.) טוס ולא תספך שפיץ ולא
תצנה: **דיקא נמי גרס:** **שאף הן**
היו צנאותו הגם. שאף על הנשים גזר
המן להשמד להרוג ולאצד מנער ועד
זקן טף ונשים וגו': **שואלין ודורשין.**
מעמדן מורגמן לפני המסד לנרות
אגרת פורים צנרים: **משום דרבה.**
דגזר לקמן * בקריאת מגילה שמה
יעצירה ארבע אמות צרות הרבים
אף כאן גזרו דרשה אטו קרייה:
ולשנותה ביום. וזכר לנס שהיו ועקין
צימי צמין יוס ויליה: **אקרא.** צמוזמ
למננא על אילת השחר הוא צאממר
על אסתר כדאמרין צמסכת יומא
(דף נט.) למה נמשלה אסתר כאילת
כו': **סבור מינה.** צני היציעה ששמעו
שמועה זו צלה"ק ולשנותה ציוס היו
סבורין דהאי ולשנותה לשון שונה
משנה הוא: **למיטין מסתינין ידיה.**
משניות של מסכת מגילה: **אעבור**
פרשתא דא ואתניהו. אסיים פרשה

תורה אור השלם
1. ובני אלפעל עבר
ומשמע ושמר הוא צנה את
לוד ואונו ואת לוד
ובנותיה:
דברי הימים ב יח יב
2. ויבן ערי מצריה
ביהודה כי שקטה הארץ
ואין עמו מלחמה בשנים
האלה כי הניח * לו *
דברי הימים ב יד ה
3. ויאמר ליהודה נבנה
את הערים האלה ונסב
חומה ומגדלים דלתים
וגבירות ערבו הארץ
לפנינו כי דרשנו את *
אלהינו דרשנו ויחל לנו
מסביב ויבנו ויצלחנו:
דברי הימים ב יד ו
4. אלהי אקרא יומם
ולא תענה ולילה ולא
דומיה לי: תהלים כ"ג
5. למען יתקרב כבוד
אלהי יי * אלהי לעולם
אודך: תהלים י"ג

גליון הש"ס
תוס' ד"ה נשים וכו' וכן
בפני הש"ס: ע"י סוכה
דף נ"א ע"א תוס' ד"ה
חלמא: שם ר"ה פסק ב"י
משום דכתיב * ב"י מפלה
לעובדי כוכבים: ע"י לקמן
דף טו ע"ב ויזמנא דף
טו ע"א וי"ע:

הגהות הב"ב
(א) גב' ולפעמיך הא
אסא וכו' אשר ליהודה
אלא אמר ר' אלמנא:

מוסף רש"י
שאף הן היו באותו
הגם. משום דעל ידי אסתר
נגלו (פסחים קמז). כדי
שיספקו מים ומזון.
שהיו פטוס ציוס פורים
לרבי סתת
פורים לבני טעיינות (וע"ל
ב.)